

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ ద్వితీయః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ద్వితీయః సర్గః ॥

వనే శ్రీరామాదీన్ ప్రతి విరాధస్యాక్రమణం

కృతాతిథ్యోఽథ రామస్తు సూర్యస్యోదయనం ప్రతి |
ఆమంత్ర్య స మునీన్ సర్వాన్ వనమేవాన్వగాహత || 3.2.1 ||

నానామృగగణాకీర్ణమృక్షశార్దూలసేవితం |
ధ్వస్తవృక్షలతాగుల్మం దుర్దర్శసలిలాశయం || 3.2.2 ||

నిష్కాజమానశకునిం ఝిల్లికాగణనాదితం |
లక్ష్మణానుచరో రామో వనమధ్యం దదర్శ హ || 3.2.3 ||

సీతయా సహ కాకుత్స్థస్తస్మిన్ ఘోరమృగాయుతే |
దదర్శ గిరిశృంగాభం పురుషాదం మహాస్వనం || 3.2.4 ||

గభీరాక్షం మహావక్త్రం వికటం వికటోదరం |
బీభత్సం విషమం దీర్ఘం వికృతం ఘోరదర్శనం || 3.2.5 ||

వసానం చర్మ వైయాఘ్రం వసార్ద్రం రుధిరోక్షితం |
త్రాసనం సర్వభూతానాం వ్యాదితాస్యమివాంతకం || 3.2.6 ||

త్రీన్ సింహాంశ్చతురో వ్యాఘ్రాన్ ద్వా వృకౌ పృషతాన్ దశ |
సవిషాణం వసాదిగ్ధం గజస్య చ శిరో మహత్ || 3.2.7 ||

అవసజ్యాయసే శూలే వినదంతం మహాస్వనం |
స రామం లక్ష్మణం చైవ సీతాం దృష్ట్వా చ మైథిలీం || 3.2.8 ||

అభ్యధావత్ సుసంక్రుద్ధః ప్రజాః కాల ఇవాంతకః |
స కృత్వా భైరవం నాదం చాలయన్నివ మేదినీం || 3.2.9 ||

అంకేనాదాయ వైదేహీమపక్రమ్య తదాబ్రవీత్ |
యువాం జటాచీరధరౌ సభార్యౌ క్షీణజీవితౌ || 3.2.10 ||

ప్రవిష్టౌ దండకారణ్యం శరచాపాసిపాణినౌ |
కథం తాపసయోర్వాం చ వాసః ప్రమదయా సహ || 3.2.11 ||

అధర్మచారిణౌ పాపౌ కౌ యువాం మునిదూషకౌ |
అహం వనమిదం దుర్గం విరాధో నామ రాక్షసః || 3.2.12 ||

చరామి సాయుధో నిత్యమృషిమాంసాని భక్షయన్ |
ఇయం నారీ వరారోహ మమ భార్యా భవిష్యతి || 3.2.13 ||

యువయోః పాపయోశ్చాహం పాస్యామి రుధిరం మృధే |
తస్యైవం బ్రువతో దుష్టం విరాధస్య దురాత్మనః || 3.2.14 ||

శ్రుత్వా సగర్వితం వాక్యం సంభ్రాంతా జనకాత్మజా |
సీతా ప్రవేపితోద్వేగాత్ ప్రవాతే కదలీ యథా || 3.2.15 ||

తాం దృష్ట్వా రాఘవః సీతాం విరాధాంకగతాం శుభాం |
అబ్రవీల్లక్ష్మణం వాక్యం ముఖేన పరిశుష్యతా || 3.2.16 ||

పశ్య సౌమ్య నరేంద్రస్య జనకస్యాత్మసంభవాం |
మమ భార్యాం శుభాచారాం విరాధాంకే ప్రవేశితాం || 3.2.17 ||

అత్యంతసుఖసంవృద్ధాం రాజపుత్రీం యశస్వినీం |
యదభిప్రేతమస్మాసు ప్రియం వరవృతం చ యత్ || 3.2.18 ||

క్షేకేయ్యాస్తు సుసంవృత్తం క్షిప్రమద్యైవ లక్ష్మణ |
యా న తుష్యతి రాజ్యేన పుత్రార్థే దీర్ఘదర్శినీ || 3.2.19 ||

యయాహం సర్వభూతానాం ప్రియః ప్రస్థాపితో వనం |
అద్యేదానీం సకామా సా యా మాతా మధ్యమా మమ || 3.2.20 ||

పరస్పర్శాత్ తు వైదేహ్యో న దుఃఖతరమస్తి మే |
పితుర్విదానాశాత్ సౌమిత్రే స్వరాజ్యహరణాత్ తథా || 3.2.21 ||

ఇతి బ్రువతి కాకుత్స్థే బాష్పశోకపరిప్లుతః |
అబ్రవీల్లక్ష్మణః క్రుద్ధో రుద్ధో నాగ ఇవ శ్వసన్ || 3.2.22 ||

అనాథ ఇవ భూతానాం నాథస్త్వం వాసవోపమః |
మయా ప్రేష్యేణ కాకుత్స్థ కిమర్థం పరితప్యసే || 3.2.23 ||

శరేణ నిహతస్యాద్య మయా క్రుద్ధేన రక్షసః |
విరాధస్య గతాస్వోర్ధ్వి మహీ పాస్యతి శోణితం || 3.2.24 ||

రాజ్యకామే మమ క్రోధో భరతే యో బభూవ హ |
తం విరాధే విమోక్ష్యామి వజ్రీ వజ్రమివాచలే || 3.2.25 ||

మమ భుజబలవేగవేగితః
పతతు శరోఽస్య మహాన్ మహోరసి |
వ్యపనయతు తనోశ్చ జీవితం
పతతు తతశ్చ మహీం విఘూర్ణితః || 3.2.26 ||

|| ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ద్వితీయః సర్గః ||